

İSTİRDAT DAVASI

İSTİRDAT DAVASI NEDİR?

İstirdat davası, cebri icra tehdidi altında icra borcunu ödemek zorunda kalan borçlunun ödediği parayı geri almak amacıyla açtığı bir davadır. İşbu dava türü İcra İflas Kanununda düzenlenmiş olup, bahsi geçen madde şu şekildedir ;

İcra İflas Kanunu madde 72 : *“Takibe itiraz etmemiş veya itirazının kaldırılmış olması yüzünden borçlu olmadığı bir parayı tamamen ödemek mecburiyetinde kalan şahıs, ödediği tarihten itibaren bir sene içinde, umumi hükümler dairesinde mahkemeye başvurarak paranın geriye alınmasını istiyebilir.”*

Başka bir ifadeyle açıklamak gerekirse, borçlu olmadığı halde **İcra borcunu ödeyen borçlunun icraya ödediği parayı geri alması** için açtığı davadır.

İstirdat davası bir eda davası olup, nispi harca tabidir.

Bahsi geçen davada ;

Davacı : Borçlu olmadığı halde borcu ödeyen kişidir. (Borcu üçüncü kişi ödese dahi davacı taraf borçludur.)

Davalı : İcra takibinin alacaklısıdır.

Dava Açma Şartları Nelerdir?

- İcra takibi ya itiraz edilmeyerek yada itiraz sonucu tetkik merciince itirazın kaldırılmış olması sonucu takibin kesinleşmiş olması gerekir.
- Dava ile geri verilmesi istenen paranın icra takibi sırasında ödenmiş olması gerekmektedir.
- Borçlu, esasen borçlu olmadığı bir parayı cebri icra tehdidi altında ödemek zorunda kalmış olmalıdır.
- Süreye tabi olup ödeme yaptığı tarihten itibaren davayı 1 sene içerisinde açmalıdır.

İstirdat davası davacı, yani borçlu olmadığı halde cebri icra tehdidi altında ödeme yapan kişi tarafından görevli ve yetkili mahkeme nezdinde sunulacak bir dava ile açılabilir.

Yetkili ve Görevli Mahkeme neresidir?

Yetkili mahkeme İİK madde 72/8'e göre takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesidir. Fakat davalının yerleşim yerinde de açılması mümkündür.

Görevli mahkeme ise asliye hukuk mahkemeleridir, taraflar arasındaki ihtilafın konusuna göre ise özel mahkemelerde (iş, tüketici mahkemesi gibi) açılabilmektedir.

İstirdat Davası Ne Zaman Açılır?

Bu dava borcun tamamen ödendiği tarihten itibaren 1 yıllık süre içerisinde açılmalıdır. İşbu süre hak düşürücü olup, bu süre taraflar taraflarca ileri sürülmesi dahi hakim tarafından re'sen dikkate alınır.

Hangi durumlarda İstirdat Davası açılmaz?

- İtiraz geçici kaldırılmış ve kişi borçtan kurtulma davası açıp hakkında aleyhe hüküm verilmiş ise,
- İtirazın iptali davası açılmış ve borçlu aleyhine hüküm verilmiş ise,
- Borç zaman aşımı süresinden sonra ödenmiş ise,
- Kişiye icra takibi başlatılmamış ve buna rağmen kişi borçlu olmadığı bir parayı ödemiş ise dava açılmayacaktır.

Önemle belirtmek gerekir ki, istirdat davasında ispat yükü davacı borçludur. Yani davacı bu davada paranın verilmesinin gerekmediğini ispat etmek zorundadır.

İstirdat Davasında Tazminata karar verilebilir mi?

İstirdat davasında, tazminat ödenmesi yönünde karar verilmesi mümkün değildir. Zira, İcra İflas Kanununda buna ilişkin bir düzenleme mevcut değildir. Ancak menfî tespit davasının istirdat davasına dönüşmesi halinde hakim tarafından icra inkar tazminata dair hüküm verilebilmektedir.

Menfi Tespit Davasının İstirdat Davasına Dönüşmesi

Borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabilir. İcra takibinden önce açılan menfi tespit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın %15 'inden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın %15 'inden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yolu ile icra vizesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir. Nitekim borçlu menfi tespit davası açmış olsa dahi, menfi tespit davası sonuçlanmadan önce borcun ödenmesi üzerine, menfi tespit davasına istirdat davası olarak devam edilebilir.

İstirdat (Geri İsteme) Davası Arabuluculuk

19/12/2008 tarihli getirilen düzenleme ile Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Maddesindeki ekleme ile 01/01/2019 tarihinden itibaren konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat taleplerinde arabuluculuk dava şartı olarak getirilmiştir. Bu nedenle 01/01/2019 tarihinden itibaren konusu bir miktar alacak talebi olan ve Türk Ticaret Kanunu'ndan kaynaklanan istirdat davaları arabuluculuğa tabi olacaktır. İşbu şartı yerine getirmeden açılan istirdat davası usulden reddedilecektir.

İstirdat Davasının Sonuçları

İstirdat davası açılır ve kabul edilirse Borçlu icra takibinde ödediği paranın, harç ve giderleriyle birlikte davacıya (yani borçluya) ödenmesine karar verilir. Ayrıca istirdat davası sebebiyle yargılama giderlerine mahkum edilir.

Bir diğer ihtimalde yani kişi aleyhine hüküm verilir ve dava reddedilirse kişi ödediği parayı geri alamaz. Bununla birlikte yargılama giderlerini de ödemek zorunda kalır.